

บทบาทมัศยิดในอิสลาม

เรียบเรียงโดย

ฝ่ายวิชาการและเผยแพร่

มูลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคม

หาดใหญ่

islamhouse.com

1429 - 2008

คำนำ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

:

บรรดาการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลโลก ขอการ
ประสพพรและความสันติ จงประสบแต่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ
วะสัลลัม วงศ์วานและเหล่าเศาะหาบะฮ์ของท่าน ตลอดจนบรรดาผู้เจริญรอย
ตามแนวทางของชนเหล่านั้นด้วยดีจวบจนกาลอวสาน

มัสยิดถือเป็นสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคนและ
สังคม ซึ่งจำเป็นต้องทำงานประสานสอดคล้องกับหน่วยอื่นๆ ทั้งหมด เช่นสถาบัน
ครอบครัวและสถานศึกษาอย่างมีอาจแยกส่วนเป็นเอกเทศได้ หากเราศึกษา
ประวัติศาสตร์หรือซีเราะฮ์ของท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ
วะสัลลัม อย่างลึกซึ้ง ก็จะมีพบว่าสิ่งแรกที่ท่านได้ลงมือปฏิบัติทันทีเมื่อ
เดินทาง(ฮิญาเราะฮ์)ถึงเมืองมะดีนะฮ์นั้นก็คือการสร้างมัสยิดเพื่อเป็นประหนึ่งตั้ง
รากฐานรองรับการพัฒนาเปลี่ยนแปลง

หนังสือ "บทบาทมัสยิดในอิสลาม" เป็นอีกหนึ่งวิทยาทานที่ฝ่าย
วิชาการและเผยแพร่ มูลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคม ภูมิใจเสนอ โดย

หวังว่าเนื้อหาสาระต่างๆ ในหนังสือเล่มนี้จะสามารถก่อให้เกิดผลในทาง
สร้างสรรค์อย่างดีต่อสังคมมุสลิมสืบไป อินชาอัลลอฮฺ

สุดท้ายนี้ ขอเอกองค์อัลลอฮฺตะอาลา ทรงโปรดเมตตาคนะผู้เรียบเรียง
และผู้บริจาคเงินเพื่อการจัดพิมพ์ ตลอดจนผู้มีส่วนร่วมในการจัดหนังสือเล่มนี้ทุก
ท่าน และขอพระองค์ทรงรับภาระงานของเราด้วยเทอญ

وصلی الله علی نبینا محمد وعلی آله وصحبه أجمعین

ด้วยسلامและดูอาห์

ฝ่ายวิชาการและเผยแพร่

มูลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคม

ชุกเกาะฮุดะฮฺ 1426

สารบัญ

บทบาทมัสยิดในอิสลาม	7
บทบาทของมัสยิดในชีวิตส่วนรวมอันครอบคลุม	15
มัสยิดคือป้อมปราการแห่งความเสมอภาคอันมั่นคง	21

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

رسالة المسجد في الإسلام

บทบาทมัสยิดในอิสลาม

มัสยิด คือ บ้านของอัลลอฮฺบนพื้นพิภพแห่งนี้ เป็นสถานที่ซึ่งความเมตตาของพระองค์ถูกประทานลงมา อีกทั้งเป็นสถานที่พบปะของบรรดาผู้ศรัทธา และเป็นที่ยอมรับจิตใจของบรรดาผู้ยำเกรง และเป็นสถานที่อันดีเยี่ยมที่ถูกส่งประกายด้วยรัศมีและความสุขใส และทำให้ความหมายที่แท้จริงของความรักและความเป็นพี่น้องประทุขึ้นในใจทั้งหลาย

โอ ช่างประเสริฐเพียงนี้เชียวหรือ สถานที่ที่ซึ่งเป็นที่รำลึกพระนามของอัลลอฮฺผู้ทรงยิ่งใหญ่ อีกทั้งสูงส่ง ในนั้นมีแต่การแซ่ซ้องสดุดีต่อพระองค์ทั้งยามเช้าและยามเย็น

رِجَالٌ لَا نُلَيْهِمْ جِزْيَةٌ وَلَا يَسْعُونَ عَنِ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ
وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ

[سورة النور: 37] ﴿٣٧﴾

ความว่า : "บรรดาชาย ผู้ที่การค้าและการขาย
มิได้ทำให้พวกเขาเหินห่างจากการรำลึก
ถึงอัลลอฮ์ และการดำรงละหมาด และการ
จ่ายซะกาต เพราะพวกเขากลัววันหนึ่งที่หัวใจ
และสายตาจะเหลือกลานในวันนั้น" (อันนุร :
37)

وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ ﴿١١١﴾ [سورة طه: 111]

ความหมาย : "และใบหน้าทั้งหลายได้สยบลง
ต่อพระผู้ทรงชีวิต ผู้ทรงดำรงอยู่" (ฏอฮา :
111)

พี่น้องทั้งหลายตระหนักเถิดว่า อิสลามในสาระแล้ว ก็คือ
ศาสนาสากลอันเป็นนิรันดร์ ที่องค์อภิบาลทรงยินดีให้เป็นแนวทางชีวิต
สำหรับมนุษยชาติ เป็นหลักธรรมแห่งความเป็นอยู่ ในอิสลามไม่ยินดี
ให้ผู้ที่นับถือปฏิบัติละหมาดของพวกเขาโดยโดดเดี่ยวออกจากสังคมที่

พวกเขาใช้ชีวิตอยู่ ทว่าอิสลามเรียกร้องพวกเขาอย่างหนักแน่นที่สุด ให้ปฏิบัติมันในลักษณะของญะมาอะฮฺ และต้องปฏิบัติในมัสยิดด้วย จนกระทั่งถูกแสดงออกมาซึ่งภาพแห่งเกียรติยศ ภูมิฐานและน่าเคารพนับถือ ทำให้พวกเขาอยู่ภายใต้ร่มเงาแห่งความรักและสนิทสนมต่อกัน เกาะเกี่ยวเหนียวยึดต่อกันประดุจตัวอาคารอันมั่นคง

จากบันทึกของมุสลิม รายงานจากอิบน์ มัสอูด เราะฎิยัลลอฮุ อันฮุ ว่า "ผู้ใดเขายินดีที่จะได้พบกับอัลลอฮฺในวันพรุ่งนี้ในสภาพของมุสลิม ดังนั้นจงระวังรักษาบรรดานมาศ (ห่าเวลา) เหล่านั้น ณ สถานที่ที่มีเสียงเรียกร้อง (อาซาน) เพราะแท้จริง อัลลอฮฺได้ทรงกำหนดแบบฉบับต่างๆ แห่งทางนำไปให้กับบรรดานบีของพวกเขาท่านไว้แล้ว และแท้จริงสิ่งเหล่านั้น (การละหมาด) เป็นส่วนหนึ่งจากบรรดาแบบฉบับแห่งทางนำนั้น และหากพวกท่านทำละหมาดที่บ้านเรือนของพวกท่าน เช่นเดียวกับผู้ที่ขัดแย้ง (คำสอน) โดยละหมาดที่บ้านของเขา ย่อมเท่ากับพวกท่านได้ทอดทิ้งแบบฉบับ (ซุนนะฮฺ) นบีของพวกเขาไปแล้ว และหากพวกท่านทอดทิ้งแบบฉบับนบีของพวกเขาเสียแล้ว พวกท่านย่อมหลงผิดอย่างแน่นอน บุรุษใดที่เขาได้ทำความสะอาด (อาบน้ำละหมาด) โดยพยายามทำอย่างดีที่สุด ต่อมาตั้งใจเดินมุ่งไปยังมัสยิดหนึ่งจากมัสยิดเหล่านั้น เขาไม่ได้รับสิ่งใด นอกจากอัลลอฮฺจะทรงบันทึกให้แก่เขาในทุกๆ อย่างก้าวที่เขาเข้าไป ซึ่งความดีงามหนึ่ง และแต่ละก้าวจะเทิดเกียรติให้เขาสูงส่งขึ้น

ไปในระดับหนึ่ง และปล้ำความชั่วหนึ่งออกไปจากเขา ซึ่งเรา
ได้พบว่าไม่มีใครเพิกเฉยจากการละหมาดญะมาอะฮฺเลย
นอกจากคนมุนาฟิกที่กลับกลอกขัดแย้ง บุรุษผู้ศรัทธาแน่นเขา
จะต้องมาปฏิบัติ (ละหมาดที่มัศยิด) แม้เขาจะต้องถูกขนาบข้าง
ด้วยชายสองคน ช่วยหิ้วปีก เนื่องจากความเจ็บป่วย จนกระทั่ง
ได้มายืนอยู่ในแถวละหมาด..."

การละหมาดวันศุกร์ตามกฎเกณฑ์แล้ว จะต้องปฏิบัติใน
มัศยิดของชุมชนเท่านั้น มันจึงจะนำมาซึ่งความเป็นปึกแผ่นอันหนึ่งอัน
เดียวกันของสังคมมุสลิม ในรูปแบบที่แจ่มแจ้งชัดเจนสิ้นสะเทือนจิตใจ
ที่ถูกควบคุมด้วยความสำนึกและความรู้สึก ณ ที่นั้น ย่อมส่งผลให้เกิด
เป็นคุณค่าที่งดงามและศักดิ์สิทธิ์อย่างแท้จริง

นักปรัชญาชาวชาวฝรั่งเศสผู้หนึ่งชื่อ "เรนาาน" ได้กล่าว
อธิบายถึงความปล้ำปล้ำมึนตันใจกับสิ่งที่เขาได้พบและรู้สึก ขณะได้
ยืนอยู่ท่ามกลางบรรดามุสลิมที่พวกเขากำลังดูดดื่มอยู่ในการละหมาด
ว่า "ไม่มีครั้งใดเลยที่ฉันได้เข้าไปในมัศยิดหนึ่งๆ ของมุสลิม ครั้นได้พบ
เห็นพวกเขารวมกันอยู่ในท่าทางของการละหมาดนอกจากมันทำให้ฉัน
ต้องรู้สึกกับความเศร้าใจอย่างยิ่งที่ฉันเอง ไม่ได้เกิดมาเป็นมุสลิมด้วย"

การละหมาดญะมาอะฮฺ (วันศุกร์) เป็นสิ่งพึงปฏิบัติในรอบสัปดาห์
เป็นวันอีตรอบสัปดาห์ และที่อัลลอฮฺทรงกำหนดให้ทำญะมาอะฮฺในวัน

นั่น ล้วนแสดงถึงความจำเป็นยิ่งยวด (วาญิบ มุอักกัต) ที่เพิกเฉยเสียมิได้

อัลลอฮฺ ตะอาลา ได้ตรัสว่า

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ
فَأَسْعُوا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾ [سورة الجمعة: ٩]

ความว่า "โอ้บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย เมื่อการเรียกร้องเพื่อการละหมาดจากวันศุกร์ได้ถูกประกาศขึ้น ดังนั้น พวกท่านจงรีบเร่งไปสู่การรำลึกถึงอัลลอฮฺ และจงละจากการค้าขาย (ไว้ชั่วคราว) นั่นเป็นการดีสำหรับพวกท่าน หากพวกท่านได้ทราบ (ถึงคุณค่าของมัน)" (อัล-ญุมะฮฺ: 9)

ท่านเราะฮฺฎูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ได้แสดงการปฏิเสธอย่างรุนแรงต่อผู้ที่ละทิ้งการละหมาดวันศุกร์ที่มัสยิด โดยปราศจากอุปสรรคใดๆ ในชะติษซึ่งบันทึกโดย อิบน์มุศัฮฺมะฮฺ และอิบน์หิบบานในหนังสือ "อัศ-เศาะเหียฮฺ" ว่า แท้จริงท่านเราะฮฺฎูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม กล่าวว่า

قال (ﷺ): «لِيَتَّهِنَنَّ قَوْمٌ عَنْ وَدْعِهِمْ - أَي
تركهم - الجُمُعات ، أو يَخْتَمَنَّ اللهُ على قلوبهم
ثم ليكونَنَّ من الغافلين...» رواه مسلم.

ความว่า : "แน่นอนกลุ่มชนหนึ่งกลุ่มชนใด
จะต้องพบกับจุดจบเนื่องจากการทอดทิ้ง
หลายๆ วันศุกร์ หรือแน่นอนอัลลอฮ์ก็จะทรง
ประทับตราบนหัวใจของพวกเขา ต่อจากนั้น
พวกเขาก็จะกลายเป็นผู้ที่หลงลืมอย่าง
แน่นอน" (บันทึกโดยมุสลิม)

ในการพบปะกันในรอบสัปดาห์ มีทั้งบทเรียน แนวคิดและ
ความรู้ใหม่ๆ เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมแวดล้อม เพื่อการฟื้นฟู
ความรู้สึกที่เป็นพี่น้อง สمانความสามัคคี และเป็นการแสดงพลัง

การทำละหมาดร่วมกัน (ญะมาอะฮฺ) ในมัสยิด 5 เวลา ในวัน
หนึ่งๆ และละหมาดวันศุกร์ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ทำให้มัสยิดมีฐานะอัน
สำคัญยิ่งในอิสลาม และในความเป็นอยู่ของบรรดามุสลิม มัสยิดไม่ใช่
กุฎีหรืออาศรม และไม่ใช่สถานที่พบปะเฮฮาของบุคคลไร้งานทำ หรือ
สำนักของนักพรตนักบวช ทั้งนี้เพราะในอิสลามไม่มีระบบนักบวช และ
อิสลามในธรรมชาติของมันแล้ว เป็นศาสนาแห่งการเคลื่อนไหวมาแต่

เดิม มีความสะอาดบริสุทธิ์ หลีกห่างจากการใช้ชีวิตที่ชะงักอยู่กับที่ ปฏิเสธการครองสมณเพศ หรือครองตัวแบบโดดเดี่ยว ยิ่งกว่านั้น อิสลามยังถูกประทานมาเพื่อทำลายสิ่งกีดขวางต่างๆ ที่กีดกันผู้คน ออกจากสนามชีวิต ขจัดระบบต่างๆ ที่พยายามทำให้มนุษย์อยู่แต่ใน โพรงลึกอย่างมงาย

อัลลอฮฺ ตะอาลา ได้ตรัสว่า

إِنَّ الَّذِينَ نَوَقَهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا
كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَاسِعَةً
فَهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾ إِلَّا
الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ [سورة

النساء: ٩٧ - ٩٨]

ความว่า : "แท้จริงบรรดาผู้ที่มีลาอิกะฮ์ได้เอาชีวิต
ของพวกเขาไป โดยที่พวกเขาเป็นผู้อธรรมแก่
ตัวเองของพวกเขาเองนั้น มลาอิกะฮ์ได้กล่าวว่า
พวกเขาเจ้าปราภวอยู่ในสิ่งใด พวกเขากล่าวว่า พวก
เราเป็นผู้ที่ถูกเรียกว่าอ่อนแอในแผ่นดิน พวกเขา
(บรรดามลาอิกะฮ์) กล่าวว่า "แผ่นดินของอัลลอฮฺ
ไม่ได้กว้างขวางดอกหรือ ที่พวกเขาจะอพยพไปอยู่

ในส่วนนั้น ชนเหล่านั้นแหละที่อยู่ของพวกเขาคือ
นรกญะฮันนัม และเป็นทีกลับไปอันชั่วร้าย
นอกจากบรรดาผู้ที่ถูกนับว่าอ่อนแอไม่ว่าจะเป็น
ชายหรือหญิงและเด็กเล็ก" (อัน-นิสาฮ์: 97-98)

ท่านเราะซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ได้กล่าวแก่อบูซุร
เราะฎิยัลลอฮุ อันฮุ ว่า

«عليك بالجهاد فإنه رهبانية أمتي...» رواه ابن

حبان والحاكم.

ความว่า : "ท่านจำเป็นต้องญิฮาด(ต่อสู้)เพราะ
แท้จริงมันคือระบบนักบวชแห่งประชาชาติของฉัน"
(บันทึกโดยอิบนุฮิบบาน และอัลฮาгим)

บทบาทของมัศยิดในชีวิตส่วนรวมอันครอบคลุม

ขออัลลอฮฺทรงโปรดปรานต่อท่านอุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ เพราะฎิยัลลอฮฺ อันสุ ขณะที่ท่านได้เจอชนกลุ่มหนึ่งพำนักอยู่ในแต่ มัสยิดหลังจากละหมาดวันศุกร์ โดยไม่ยอมออกไปทำหน้าที่การงาน โดยอ้างว่าเป็นการมอบหมายตน (ตะวั๊กักล) ต่ออัลลอฮฺ ท่านจึงกล่าว แก่พวกเขาเหล่านั้นด้วยคำกล่าวที่กินใจว่า

"พวกท่านคนใดจะอย่าได้นิ่งเฉยดูตายต่อการแสวงหา ปัจจัยยังชีพ(ริชกี)และเอาแต่กล่าวว่า "โอ้อัลลอฮฺโปรดประทาน ริชกีแก่ฉันด้วยเถิด" ทั้งที่เขาทราบดีอยู่ว่าปากฟ้านั้นมิได้ให้ฝน ตกลงมาเป็นทองเป็นเงิน"

แท้จริงอัลลอฮฺ ตะอาลา ได้ตรัสว่า

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ

فَضْلِ اللَّهِ وَادْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾

[سورة الجمعة: ١٠]

ความว่า : "ดังนั้น เมื่อการละหมาดได้เสร็จสิ้นลง แล้ว ก็จงแยกย้ายกันไปตามหน้าแผ่นดิน และจง แสวงหาความโปรดปรานของอัลลอฮฺ..." (อัล- ญุมอะฮฺ : 10)

ผู้อ่านที่เคารพ ขอจงพึงพิจารณาถึงบทบาทของมัธยคติในชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความนึกคิด ด้านการเมือง หรือด้านสังคม มันเป็นเสมือนป้อมปราการอันมั่นคง สำหรับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เป็นสภาพอิสระที่เปิดกว้างเพื่อความคิดที่หลากหลายและสร้างสรรค์ อันเป็นดังพลังที่กระตุ้นนาวาแห่งสังคมนี้ให้แล่นไปยังทิศทางที่ถูกต้อง

ยิ่งกว่านั้น ยังเป็นสภาพที่เหมือนเช่นสภาพอื่นๆ ทั่วไป ทว่าสมาชิกของมันนั้น มิเหมือนสมาชิกอื่นๆ ที่เคลื่อนไหวตามกระแสของการเมือง หรือตามผลประโยชน์ของพวกเขาพึง ชาตินิยม สภาพเช่นนั้นเปรียบดังโองที่ว่างเปล่าที่มันมีแต่การทำลายซึ่งสิทธิของผู้อื่น ซ้ำยังทำให้ความอธรรมและสิ่งมดเท็จทั้งหลายบังเกิดขึ้นมา ดังละครตบตาที่ถูกแสดงออกมาโดยองค์การนานาชาติบางองค์การในปัจจุบัน ที่มีแต่การวิดรอนและการทำลายสิทธิ เกียรติยศ แผ่หว่านความอธรรมอยู่เบื้องหลังการหลั่งเลือด การสังหารเด็ก สตรี การขับไล่ประชาชนออกจากประเทศของตนเอง การทารุณกรรม เช่น ทาส และความเลวร้ายอื่นๆ อย่างที่มนุษย์ไม่เคยพบมาในหน้าประวัติศาสตร์

เราขอกล่าวว่า แท้จริงมัธยคติในอิสลามนั้น คือ สภาพอันบริสุทธิ์ที่เป็นที่รับการเสนอความคิดเห็นอันหลากหลาย ได้แย้งในเรื่องราว

กิจกรรมต่างๆ ด้วยความอิจฉา (บริสุทธิใจ) เสียสละ และด้วยความรักต่ออัลลอฮ์และเราะฮ์มูลของพระองค์ เนื่องจากสมาชิกสัปบุรุษของมัสยิดที่มาพร้อมพบปะกันนั้น พวกเขาคือบุคคลที่อัลกรุอานให้เกียรติพวกเขาไว้ว่า

التَّائِبُونَ الْعَمِيدُونَ الْحَمِيدُونَ الْمُخْلِصُونَ
 الْمَصْلُوحُونَ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْحَقِّ
 بَدْعًا فَهُمْ يَكْفُرُونَ
 وَالَّذِينَ هُم عَنْ الْمُتَكَبِّرِ
 وَالْحَنِيفِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ

[سورة التوبة: 112]

ความว่า : "บรรดาผู้กลับเนื้อกลับตัว ผู้กระทำการอิบาดะฮ์ ผู้กล่าวคำสรรเสริญ ผู้เดินทาง(เพื่อต่อสู้หรือแสวงหาวิชาความรู้) ผู้ก้ม(รุกนุแสดงความภักดี) ผู้กราบ(สุญูด) ผู้กำชับให้ทำความดี ผู้ห้ามปรามให้ละเว้นความชั่ว และบรรดาผู้รักษาขอบเขตของอัลลอฮ์" (อัต-เตอาบะฮ์: 112)

เคยได้ยินไหมในคำกล่าวของท่านอุมม์บักร อันเปี่ยมไปด้วยกลยุทธ์ทางการเมืองอันสมบรูณ์เบ็ดเสร็จ ที่ให้ไว้ต่อผู้เป็นผู้นำประเทศทุกคน นั่นคือที่ท่านกล่าวไว้ในวันที่ประกาศรับตำแหน่งคอดีฟะฮ์ ท่านได้กล่าวมั่นในบริเวณมัสยิดอัล-นะบะวีย อันถือเป็นมหาวิทยาลัยแห่ง

แรกในประวัติศาสตร์ของอิสลาม เป็นสถาบันที่ถูกสร้างมาเพื่อขจัดเงามืดแห่งความโง่เขลาให้หมดไป เทิดคุณค่าของชีวิตให้สูงขึ้น และฟื้นฟูแง่มุมต่างๆ ของมันให้เจริญงอกงามด้วยสัจธรรมความดีงามและความประเสริฐ ท่านอบูบักร อัศ-คิติกได้กล่าวอะไรในคำเทศนาของท่านหรือ? ท่านกล่าวว่า

"โอ้มนุษย์ทั้งหลาย...ฉันได้ขึ้นเป็นผู้นำพวกท่าน ทั้ง ๆ ที่ตัวฉันนี้หาได้ดีกว่าพวกท่านไม่ ดังนั้นหากฉันทำดี ก็จงให้ความช่วยเหลือฉันด้วย แต่หากฉันทำไม่ดี ดังนั้น...พวกท่านจงช่วยฉันทำให้ตรง พึงทราบเถิด แท้จริงแล้วคนที่เข้มแข็งที่สุดในหมู่พวกท่านในทัศนะคติของฉันแล้ว เขาเป็นผู้อ่อนแอ จนกว่าฉันจะได้รับสิทธิอันชอบธรรมจากเขา พวกท่านทั้งหลายจงเชื่อฟังปฏิบัติตามฉันตราบใดที่ฉันยังเชื่อฟังต่ออัลลอฮฺใน(การบริหารดูแล)สิ่งที่เกี่ยวข้องกับกิจการของพวกท่าน แต่หากเมื่อใดที่ฉันฝ่าฝืนพระองค์ ดังนั้นพวกท่านก็ไม่จำเป็นต้องเชื่อฟังฉัน"

ประวัติศาสตร์ ยังคงก็ก่อกองด้วยคำพูดของท่านอุมัร ที่ได้กล่าวเอาไว้บนมินบรซของท่านเราะซูล คืออัลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลิม คือ "ผู้ใดพบเจอความคดงอในตัวฉัน ดังนั้นจงทำมันให้ตรง" ชาวอาหรับคนหนึ่ง จึงได้ลุกขึ้นกล่าวว่า "ขอสาบาน โอ้บุตรของอัล-คือฎฎอบ หากเราได้พบเห็นความคดงอใดๆ ในตัวท่านแน่นอนเราจะทำให้มันตรงด้วยดาบของเราแน่แท้"

บันทึกแห่งการเวลาได้บันทึกเอาไว้ถึงเหตุการณ์การโต้แย้งอันกล้าหาญ ที่ถูกแสดงออกมาจากหญิงชราผู้หนึ่งต่อท่านอุมัร ผู้ที่เป็นผู้นำของเหล่าศรัทธาชนในสมัยนั้น เมื่อครั้งที่ท่านต้องประกาศลดหย่อนเกี่ยวกับอัตราค่าสินสอด (มะฮัร) หล่อนจึงได้คัดค้าน โดยอ้างคำตรัสของอัลลอฮ์ในโองการที่ว่า

وَإِنْ أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَءَاتَيْتُمْ
 إِحْدَهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا [سورة

[النساء: ๒๐]

ความว่า : "และหากพวกเจ้าต้องการเปลี่ยนคู่ครองคนหนึ่งแทนที่คู่ครองอีกคนหนึ่ง ในขณะที่พวกเจ้าได้มอบทรัพย์สินสมบัติอันมากมายให้แก่นางหนึ่งในหมู่ นางเหล่านั้น ก็จงอย่าได้ยึดเอาสิ่งใดจากทรัพย์สินนั้นมาเป็นของเจ้า" (อัน-นิสาห์ : 20)

เมื่อได้ยินเช่นนั้นท่านอุมัร อิบнуอัล-ค็อฏฏอบก็ไม่ได้พูดสิ่งใดเพิ่มเติมนอกจากคำว่า "สตรีนางเหล่านั้นถูกต้องแล้ว อุมัรต่างหากเล่าที่เป็นฝ่ายผิด"

มันเป็นมัสยิด อันเป็นสภาพาวรที่มีการประชุมกันทุกๆ วัน วันละ 5 ครั้ง ประตูดของมันไม่เคยปิด ไม่ว่าจะในวันหยุดหรือสภาพการณ์

ใดๆ ก็ตาม มนุษย์เคยเห็นสภาใดๆ ในชีวิตของพวกเขาเหมือนเช่นนี้บ้างหรือ?

قُلْ يَفْضِلِ اللَّهُ وِجْهَتَهُ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا

يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾ [سورة يونس: ٥٨]

ความว่า : "จงกล่าวเถิด (โอ้ผู้หมั่นมัด)ว่า ด้วยความโปรดปรานของอัลลอฮ์ และด้วยความเมตตาของพระองค์ ดังกล่าวนั้นพวกเขาจงดีใจเถิด ซึ่งมันดียิ่งกว่าสิ่งที่พวกเขาสะสมไว้" (ยูนุส: 58)

มัศยิดคือป้อมปราการแห่งความเสมอภาคอันมั่นคง

เมื่อเรากลับไปสู่บทบาทของมัศยิดในแง่ของการสร้างความมั่นคงแก่รากฐานของความเสมอภาคตรงนี้แล้ว เราก็จะได้เห็นทันทีถึงภาพแห่งความเสมอภาคต่างๆ ที่มีอยู่มากมาย ซึ่งตรงนี้อัลลอฮ์ได้อธิบายอย่างชัดเจนว่า

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا
زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا إِنْ رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً ﴿١﴾ [سورة النساء :

[1]

ความว่า : "โอ้มนุษย์ทั้งหลาย จงยำเกรงต่อองค์อภิบาลของพวกท่าน ผู้ทรงสร้างพวกท่านมาจากชีวิตหนึ่ง และทรงสร้างให้เกิดขึ้นมาจากชีวิตนั้นซึ่งคู่ครองของมัน และทรงทำให้แพร่หลายจากทั้งสองนี้ บรรดาชายและหญิงมากมาย" (อัน-นินสาฮ์ :

1)

เรากล่าวได้ว่าแท้จริงมัศยิดได้สะท้อนถึงภาพต่างๆ ของความเสมอภาคได้อย่างชัดเจนที่สุด ที่ไม่อาจพบเห็นได้จากที่ใดอีก ภาพของ

ผู้นำที่ยืนละหมาดอยู่เคียงข้างผู้อารักขา คนร่ำรวยอยู่เคียงข้างคนยากจน นายยืนติดประชิดกับคนใช้ เป็นต้น

มัสยิดมิได้มีป้ายประกาศเขียนไว้ว่าคณะรัฐมนตรีมีสิทธิยืนละหมาดแถวแรก แถวที่ 2 เป็นของวุฒิสมาชิก หรือข้าราชการระดับนั้นระดับนี้ แต่ทว่าทั้งหมดมีสิทธิ์เท่าเทียมกันประดุจดังซี่ของหวีเล่มเดียวกัน ซึ่งบุคคลใดเดินทางไปถึงมัสยิดก่อน เขาก็ยอมมีสิทธิ์อยู่แถวหน้า โดยไม่คำนึงว่าเขาผู้นั้นจะมีฐานะ หรือความรู้เพียงใดในระหว่างมนุษย์

ขณะเดียวกันหากผู้ใดก็ตามที่มาทีหลัง ก็ยอมไม่มีสิทธิ์แทรกแถว เพราะอาจเกิดความวุ่นวายแก่ผู้ที่กำลังละหมาด เป็นสาเหตุทำให้พวกเขาเสียสมาธิ หรือเสียบรรยากาศการทำอิบาดะฮ์ได้ เพราะการมาทีหลังแต่พยายามแทรกเข้าไปยืนในแถวแรกนั้นถือเป็นการผิดและเป็นการปฏิบัติที่สวนทางกับสุนนะฮ์ ดังเหตุการณ์ครั้งหนึ่งที่ท่านเราะฮ์ซูลคือลลล์ลลฮ์ อะลัยฮิ วะสลัลม ได้พบเห็นชายผู้หนึ่งพยายามแทรกตัวเบียดผู้คนเข้าไปในส่วนแถวหน้า ท่านจึงกล่าวยับยั้งเขาด้วยคำว่า **"จงนั่งลง ท่านสร้างความเดือดร้อนเสียแล้ว"** (บันทึกโดย อะหมัด, อับูดาวูด)

ความเสมอภาคดังกล่าว หรือสิ่งที่เราได้พบเห็นจากแถวละหมาด มันคือสิ่งที่ปลูกฝังและทำให้เกิดเป็นกิงก้านสาขาขึ้นมาใน

มัสยิดต่างๆ ของอัลลอฮฺ ข้าพเจ้าจึงกล่าวยืนยันได้ว่า แท้จริงปรากฏการณ์เช่นนี้จะไม่มีในหลักคำสอนของศาสนาใดๆ ไม่มีในพิธีกรรมหรือลัทธิใดๆ ย่อมเป็นความดีงามและเกียรติยศ ศักดิ์ศรี ที่เพียงพอแล้วของอิสลาม

ท่านมุหัมมัด อิกบาล ผู้เป็นนักปราชญ์มุสลิมคนหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า "แท้จริงการเลือกกิบละฮฺหนึ่งสำหรับการละหมาดของบรรดามุสลิมทั้งหลายนั้น จุดหมายก็คือ เพื่อก่อให้เกิดความรู้สึกที่เป็นหนึ่งเดียวกันของกลุ่มชน และแท้จริงโครงสร้างทั่วไปของมันได้ตกย้ำให้เกิดเป็นจริงขึ้นมาซึ่งความรู้สึกเสมอภาคทางสังคม จะเสริมสร้างความผูกพันของมันให้เข้มแข็งเท่าที่สามารถกระทำได้ ทั้งนี้เพื่อขจัดความรู้สึกที่เป็นพรรคเป็นพวก หรือความเหลื่อมล้ำกันระหว่างชนชั้นต่างๆ

"เหตุนี้ การละหมาดญะมาอะฮฺในอิสลาม ในแง่มุมของคุณค่าทางความคิดแล้ว ยังสื่อถึงความหวังที่จะทำให้เกิดขึ้นเป็นจริงขึ้นมาซึ่งเอกภาพอันจำเป็นสำหรับมนุษยชาติ เฉกเช่นความจริงหนึ่งจากความจริงของชีวิต เช่นนี้เท่ากับเป็นการขจัดความแตกแยกต่างๆ ทั้งหมดที่สร้างความเหลื่อมล้ำระหว่างมนุษย์กับพี่น้องของเขาให้หมดไป..."

นี่คือมัสยิดในภาษาของอิสลามที่เชื่อมเข้าด้วยกันกับชีวิต และมีส่วนในการขับเคลื่อนสู่การสร้างสรรค์ดังคาดหวัง ... ณ จุดนั้นคือ

ที่มาของการกำหนดแนวคิดและบ่อเกิดของค่านิยม ... ณ ที่นั้นบทบาท
สอนหรือทฤษฎีบทต่างๆ ได้ถูกแปรเปลี่ยนไปสู่การปฏิบัติจริง

แท้จริงอนุชนทั้งหลายของมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ
วะสัลลัม มิได้จบออกมาจากสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย
ต่างๆ เหมือนในปัจจุบัน แต่อนุชนอันสิริมงคลเหล่านี้ถูกสร้าง ถูกอบรม
และขัดเกลาท่ามกลางลานมัสยิด ที่ผู้เป็นปรมาจารย์ คือ ท่านนบี
มุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ของเราสร้างขึ้นมา แต่กระนั้น
มันแฝงเอาไว้ซึ่งวิทย์ปัญญาและความศักดิ์สิทธิ์ ที่รวมเข้าด้วยกัน
ระหว่างศาสนาและโลกดุนยา เป็นที่จัดการประชุมและสัมมนาทาง
วิชาการ เป็นสถานที่รับรองแขก เป็นศูนย์บัญชาการกองทัพ เป็นที่
จัดเตรียมกองทัพทหารสู่สมรภูมิ เป็นจุดศูนย์กลางแห่งการให้เนื้อหา
วิชาการอิสลาม และเป็นทีๆ ผู้คนทั้งหลายมาพบปะกันเพื่อการ
อืบาตะฮุ

เมื่อใดเล่า มัสยิดทั้งหลายจะได้กลับไปสู่บทบาทที่แท้จริง
เช่นนี้ของมัน เพื่อขับเคลื่อนชีวิตของผู้คนให้ได้รับความดีและทางนำ
จากมัน อย่างที่ควรจะเป็น หลังจากบทบาทดังกล่าวมันได้ขาดหาย
และว่างเปล่าลงไป ที่ปัจจุบันเหลือเพียงเป็นสถานที่เพื่อการละหมาด
และที่นั่งซิกิร(รำลึกถึงอัลลอฮุ) ของผู้คนจำนวนหนึ่งเท่านั้น